

JONG
LEREN

stichting
confessioneel
onderwijs

JL.nu

januari 2024

PERSONEELBLAD VAN STICHTING JONG LEREN

Balans

Mooie plannen versus
de hectiek van alledag

Bijzonder hoogleraar Tinka van Vuuren
over vitaliteit in het onderwijs

Na een intensief teamtraject
meer plezier bij De Brug

Balans

We zijn vaak op zoek naar de balans tussen wat van je verwacht wordt en wat je persoonlijk wilt en kunt doen. Op sommige momenten zijn deze twee mooi in evenwicht. Op andere momenten wringt het. Voor iedereen is dit een andere ervaring.

We vinden het belangrijk dat iedereen zijn/haar eigen weg hierin vindt, zeker nu. De verwachtingen ten aanzien van het onderwijs blijven onverminderd hoog, terwijl steeds meer teams hard moeten werken om het onderwijs dagelijks aan kinderen te kunnen geven. We hopen dan ook van harte dat de gesprekken over Anders Organiseren (PLAN C) nieuwe ideeën opleveren. En we hopen dat collega's de ruimte voelen om daadwerkelijk te gaan ervaren of een andere manier van werken meer balans voor hen en hun team biedt. Ga met elkaar op zoek; met vallen en opstaan gaan we deze nieuwe balans zeker vinden!

In dit magazine lees je hoe je collega's werken aan hun eigen balans.

JOHN
MARLIES

Korte berichten

IS DE LEEFTIJD VAN ONZE SCHOLEN IN BALANS?

WIST JE DAT...

de scholen van Jong Leren uiteenlopende leeftijden hebben? We hebben ze eens op een rijtje gezet. De jongste school is 2 jaar, de oudste 113 jaar! Gelukkig zegt de leeftijd niets over het onderwijs, soms wel over het schoolgebouw en de faciliteiten.

JONKIES 'GENERATION ALFA'		PUBERS 'GENERATION Z'	
10&MEER	2021	OPMAAT	2004
DE WIKKELING	2021	'T VENNE	2004
DE LINQ	2020		
DE VIJFSPRONG	2020	VOLWASSEN 'GENERATION X&Y'	
IKC TRIADE	2019	DE ARK	1993
JONG GELEERD	2018	DE RUIMTE (DE GRAANKORREL)	1979
DE KAMELEON	2018	DE REIGER	1974
HET MOZAÏEK	2014		

7 vragen aan...

Heda Willems

IB'er bij de Jacobaschool

1. Wat was je eerste (bij)baan?

Afwashulp in de horeca. Mijn vader had een bistro in Heemstede en daar begon ik als dertienjarige. Daarna heb ik allerlei taken gedaan, zoals assisteren in de warme keuken. Hier is mijn liefde voor koken ontstaan. Op mijn zestiende ging ik bedienen en op mijn twintigste draaide ik de bistro zelf. De eerste jaren dat ik voor de klas stond had ik het heel druk: ik kwam om 17.00 uur thuis na een lange dag op school, at snel aan de bar en werkte dan de hele avond in het restaurant.

Web/apptip van Lisette

Lisette Neijzen is ICT-medewerker bij Stichting Jong Leren. Op deze plek in JL.nu geeft zij iedere keer een interessante of leerzame web- of apptip.

Over werkdruk gesproken...

Ken je Prowise Presenter al? Maak snel een gratis account aan via www.prowise.com/nl/prowise-presenter/ en laat je meenemen door 'Tessa', de virtual assistent die je graag helpt met het ontwerpen van je les.

Dat scheelt jou waarschijnlijk tijd! In de komende ICT-nieuwsbrief zullen we hier ook aandacht aan besteden.

Via deze QR-code kun je alvast een instructiefilmpje bekijken. Succes!

Sanita Hessen

leerkracht bij De Vijfsprong in Vijfhuizen

Even Appen met

In november ben jij bij een intervisiebijeenkomst voor startende leerkrachten geweest. Hoe was dat?

Ja, dat klopt. Ik vond de bijeenkomst heel nuttig. Het was fijn om verhalen van andere starters te horen. Ze waren heel herkenbaar.

Het thema was werkdruk & werkgeeluk, wat vond je daarvan?

Ik vond het een heftig thema. De voorbeelden van werkdruk waren voor mij heel herkenbaar. Achteraf denk ik dat ik eerder mijn grenzen had moeten aangeven.

Wat heb je meegenomen van deze bijeenkomst?

De tip 'je hoeft niet alles al te kunnen'. Zeker als starter is het goed je te bedenken dat je mag leren, elke dag weer.

De volgende bijeenkomst is op 23 januari 2024, met als thema 'Tijmanagement bij lesgebonden en niet-lesgebonden taken'.

Daar ben ik zeker weer bij!

OUDES 'GREATEST GENERATION'

KC DE MOLENWERF (VALKENBURGSCHOOL)	1931
JACOBASCHOOL	1929
DE FRANCISCUS (FRANCISCUSSCHOOL)	1928
ST. THERESIASCHOOL	1925
MARIASCHOOL	1922
ALOYSIUSSCHOOL	1921
ST. FRANCISCUSSCHOOL	1920
DE BRUG	1917
ANTONIUSSCHOOL	1910

...EN WIST JE DAT

de Voorwagschool in Heemstede de oudste basisschool van Nederland is? Die werd opgericht in 1630!

2. Wie was je favoriete leraar en waarom?

Mijn geschiedenisleraar Sjaak. Hij kon prachtige verhalen vertellen waardoor de lesstof goed bleef hangen.

3. Van welk sociaal medium maak je het meest gebruik?

Whatsapp, YouTube, LinkedIn, Facebook. Ik gebruik Facebook alleen nog werkgerelateerd. Ik ben lid van diverse groepen en platforms. Ik vind er veel bruikbare ideeën.

4. Waarvoor mogen we jou wakker maken?

Voor een kookclinic of een mini-vakantie!

5. Waar haal jij je inspiratie vandaan?

Ik vind het heerlijk om podcasts te

luisteren. Vooral omdat ik die kan combineren met andere activiteiten, zoals koken, wandelen met de hond of autorijden. Heerlijk om ongestoord een podcastaflevering te luisteren tijdens een lange autorit.

6. Welke onderwijsinnovatie verrast jou?

Artificial Intelligence: welke rol krijgt AI straks in het onderwijs? Ik ben heel nieuwsgierig naar de mogelijkheden ervan.

7. Wat weten veel mensen niet van jou?

Grappige vraag! Ik ben een open boek, dus ik heb denk ik weinig verrassingen. Maar ik heb wel een tic: ik check altijd twee keer of ik de wekker heb gezet!

Na een intensief teamtraject meer verbinding én plezier bij De Brug

Twee jaar lang hielpen Jorieke Troost en Christine van Baar de collega's van De Brug tijdens een teamtraject. Ze zetten in op duidelijkheid, samenwerking en verbinding. Het idee erachter: als je weet waar je voor staat en elkaars kwaliteiten benut, levert dat iedereen energie op. Door te investeren in het hele team, ontstond meer balans en werkplezier. Wel zo belangrijk!

Wij leren samen

Op De Brug was na veel personeelswisselingen het gevoel ontstaan: we zijn elkaar een beetje kwijt. Jorieke en Christine runnen 2xdenken, een organisatie voor de professionalisering en ondersteuning van leerkrachten. Ze begeleidden het team om iedereen weer in zijn kracht te zetten.

Duidelijke taakverdeling

"We starten meestal door te kijken naar welke rollen er op school zijn en wat iedereen verwacht van de personen met die taak", begint Jorieke. "En we checken: hoe gaat dat in de praktijk?"

Christine: "Wij bepalen niet zelf welke rol iemand heeft. We kijken naar wat er is, omdat de school voor die taakverdeling kiest. Manon de Jong, de directeur, wilde de school graag aansturen met gedeeld leiderschap. Wat betekent dat voor het team? Collega's hadden soms het gevoel dat degene die coördinator was, ook het hardst moest werken, bij wijze van spreken. Door de taakverdeling en processen te verduidelijken, kregen ze het gevoel dat 'iedereen mee was'. Het was helder wat er moest gebeuren en door wie."

Poot één en poot twee

Jorieke: "Om het teamgevoel te versterken is het belangrijk om de koers van een school te bepalen: wie zijn wij als De Brug? Daarom hebben we het gehad over, zoals wij dat noemen, poot één en poot twee.

Poot één staat voor de waan van de dag: alles wat nodig is om elke dag een school draaiende te houden. Het lesgeven. Poot twee gaat over: wat is onze visie? Waar willen we naartoe? De langere termijn-plannen dus. Beide poten moeten in evenwicht zijn, anders gaat een school wankelen. Ook qua werkverdeling moet er voor allebei de poten tijd en aandacht zijn. In de praktijk blijkt vaak al gauw: poot één is enorm dominant! En poot twee staat eigenlijk altijd onder druk. In dit traject keken we wel uitgebreid naar die tweede poot."

Een krachtig verhaal

Christine: "Als school wil je een krachtig verhaal hebben: hier staan we voor. Dan hebben leerkrachten houvast. We hebben met elkaar kernwoorden bepaald. Het duurde wel even voor alle neuzen dezelfde kant op stonden. En daarna hebben we de vernieuwde missie, visie en kernwoorden naast alle posities van het team gelegd. Zo werd duidelijk bij wie je voor welke taak moet zijn en wat je zelf te doen hebt. Dan kun je je talenten beter inzetten. Dat geeft ruimte om keuzes te maken: waar steek je geen energie in?"

"In onderwijsland zijn mensen vaak superbetrokken en perfectionistisch", voegt Jorieke toe. "Ze willen het allemaal goed doen en anderen niet zomaar belasten. De valkuil daarvan is dat je jezelf overbelast. Durf op tijd los te laten. Jij werkt mee in de

werkgroep waarin j ouw kracht ligt. Dan maak je optimaal gebruik van het potentieel van het hele team.”

Een objectieve insteek

Natuurlijk was er hier en daar discussie. Er werd ‘veel gevonden’, maar dingen werden niet altijd neergelegd waar en bij wie ze thuishoorden. Wat doe je als je het niet eens bent met iets? Of als mensen zich niet aan afspraken houden? Jorieke: “Om daarbij te helpen hebben we met elkaar geoefend een constructief kritisch gesprek te voeren. Dat vonden mensen soms best moeilijk. Belangrijk is om niet te gaan stapelen: zeg iets zo snel mogelijk, voor een aantal kleine dingen samen heel groot worden. Houd het feitelijk waarneembaar, geef geen persoonlijk oordeel. Dan heb je een gesprek met een objectieve insteek, waarin je een oplossing kunt zoeken.”

Duidelijkheid

Het scheelt hierbij ook veel als alle rollen in het team duidelijk zijn. Christine: “Begin dus met duidelijkheid. Dat versterkt de communicatie en de samenwerking en maakt uiteindelijk dat mensen zich verbonden voelen. Als je je visie, missie, kernwaarden en taakverdeling helder hebt, kun je je als school goed blijven ontwikkelen. Die poot twee dus. En dan weet je ook waarom je het zo leuk vindt om dit werk elke dag te doen!”

4 TIPS VOOR MEER BALANS

HOUD DE REGIE BIJ JEZELF, zodat de dag jou niet overkomt. Als je de ‘waan van de dag’ maar laat gebeuren, heb je het gevoel dat je geen keuze hebt. Dan blus je alleen maar brandjes. Als je de regie pakt, ben je dingen v oor.

ZORG DAT JE JE WERK GOED VOORBEREIDT. Dan ben je flexibeler als er iets tussenkomt. Bepaal ook: dit is mijn belangrijkste taak vandaag, de rest is ‘extra’.

HAAL JE AGENDA NAAR VOREN: anticipeer op de piekmomenten in het jaar. Doe een deel van het werk voor die piekmomenten eerder. Kijk vooruit en maak je druk als je het rustiger hebt, dan heb je wat meer rust als het druk is.

DE SLEUTEL LIGT BIJ JEZELF. Je bent een professional. Soms gaan leerkrachten zo mee in de dienstbaarheid van hun vak dat ze vergeten dat ze kunnen zeggen: “Ik wil je heel graag helpen maar ik moet nu eerst dit doen. Daarna kom ik bij jou.”

Mariëlle Heuckeroth-Raadgever staat voor groep 8 op De Brug. Wat is haar ervaring met het teamtraject van 2xdenken?

“Na veel personeelwisselingen was het goed om dit visietraject met het hele team te doorlopen. We keken naar onze persoonlijke rol in het team en naar elkaars kwaliteiten en ‘minpunten’. Je leert elkaar zo goed kennen. Ook hebben we stilgestaan bij feedback geven. Dat hebben we geoefend in rollenspellen – leerzamer en leuker dan ik dacht. Ik durf dat nu beter en denk niet snel meer: laat maar... Als je bij je gevoel blijft en dat benoemt, ben jij dat in ieder geval kwijt. Ik zie dat collega’s ook vaker op een fijne manier ergens op terugkomen als dat nodig is. De sfeer op school was al goed, maar is door het traject nog beter geworden. Het was leuk om in kleine groepjes en uiteindelijk met het hele team na te denken over die kernwoorden. We moesten kiezen uit wel 150 onderwerpen. Na heel wat sparren hebben we er drie gekozen: samen, betekenisvol en uitdaging. Daarop hebben we onze nieuwe visie gebaseerd. We voelen als team nu meer verbondenheid en enthousiasme. We staan allemaal achter die visie. Volgend jaar kiezen we een nieuwe taalmethode, die leggen we dan ook weer naast de visie. En ik ben me meer bewust van mijn functie in het team. Het is heel fijn dat ik de opleiding tot rekencoördinator mocht doen, dat paste binnen de behoefte van de school, van het team en ook bij mijn wensen. De frisse blik van Jorieke en Christine als buitenstaanders was echt een meerwaarde. Ze waren erg betrokken en overal van op de hoogte. Al met al was dit voor het hele team een heel waardevol traject!”

“Een heel waardevol traject!”

Meer info: www.2xdenken.nl

José van Doorn werkt fulltime in groep 1/2 van Opmaat. De vier kleutergroepen grenzen allemaal aan het mooie speel-leerplein, waar de kinderen groepsdoorbroken kunnen spelen. Wat doet José deze week?

Maandag

Een vrije dag. Ik help met klussen in het nieuwe huis van mijn dochter Anouk en schoonzoon Timon. Dat knapt op! Op school krijgen we intussen twee kistjes fruit van www.fruitopjewerk.nl. Ook de leerlingen krijgen EU-Schoolfruit. Een gezond begin van de nieuwe week!

Dit was mijn week

Dinsdag

Het is ICT-dag bij Opmaat. De kinderen werken met de Beebots, Kiene Klanken/Getallen en met Osmo. Dat pikken ze zo snel op, leuk om te zien. Digitale Leiders uit groep 8 maken een foto van de groep voor een Green Screen: zo staan we ineens midden in de jungle!

Woensdag

Dat is boffen: een heerlijk herfstzonnetje! We gaan gezellig op stap naar het Groenendaalse Bos. Het is zo mooi om te zien hoe verwonderd de kinderen zijn bij het zien van de grote en kleine herfstschatten in het bos. Dit blijven voor mij, na 36 jaar kleuters, nog steeds de pareltjes van mijn werk... Echt genieten!

Donderdag

Getukkig helpen de kleuters altijd goed om alle knutsels, verftekeningen, de verteltafel en de spelletjes na het herfstthema op te ruimen. Na schooltijd leg ik alles op de stoeltjes in de kring, dan kunnen ze hun werk morgen meenemen. Donderdag heb ik mijn sportavondje. Lekker op een rustig tempo 'slowrunnen' rondom de Toolenburgerplas. Plezier en ontspanning zijn het belangrijkste!

Vrijdag

De klas is nu helemaal kaal, dus hup, ik haal de sintspullen tevoorschijn. De kinderen staan al te popelen om de huishoek om te toveren in het Piethuis van Sinterklaas. De gezellige en soms ook drukke feestperiode komt er weer aan, maar nu is het eerst lekker weekend!

Bijzonder hoogleraar Tinka van Vuuren over vitaliteit in het onderwijs

Een leven lang vitaal in het onderwijs. Dit is de titel van het boek van **Tinka van Vuuren**, arbeids- en organisatiepsycholoog en bijzonder hoogleraar Vitaliteitsmanagement aan de Open Universiteit. Tinka pleit voor duurzame inzetbaarheid. Ze deelt haar inzichten graag met de collega's van JL.

“Ik roep mensen op om loyaal te zijn aan hun latere zelf. Als je werkt, moet je ervoor zorgen dat je voldoende energie hebt voor vandaag én voor in je toekomst. We raken er nu met elkaar van bewust dat we zuinig moeten zijn op het klimaat, zodat er ook voor toekomstige generaties voldoende energie is. Datzelfde geldt voor ons: ook wij moeten duurzaam inzetbaar blijven. Dan

ben je in staat om gezond, productief en met plezier je huidige en toekomstige werk te kunnen, willen en mogen uitvoeren.”

Hoe doe je dat? “Je moet ervoor zorgen dat je vakbekwaamheid op peil is, dat je gezondheid zo goed mogelijk blijft en dat je gemotiveerd blijft voor wat je doet. Beoordeel hoe het gaat met jouw energiebronnen: de fysieke, sociale en organisatorische aspecten die je werk ten goede komen en je ontwikkeling stimuleren. Zoals je autonomie en ontwikkelingsmogelijkheden, sociale steun van collega's en constructieve feedback waardoor zaken op school verbeteren. Ook je privéomstandigheden spelen een rol. Tegenover die energiebronnen staan stressoren, bijvoorbeeld je hoeveelheid taken, de sfeer op school, boze ouders, of persoonlijke problemen... Hier moet balans in zijn. Een hoge werkdruk hoeft niet per se een stressbron te zijn. Als je je werk heel leuk vindt, kun je veel oppakken. Dan werkt de druk stimulerend en ben je heel bevlogen in je werk.”

Hoe kun je je eigen werkplezier versterken? “Het is belangrijk om te weten wat je leuk vindt. Probeer die taken vaker te doen. Ga erover in gesprek met collega's. Misschien is iemand goed in wat jou niet ligt. Kies bewust wat je wel of niet doet. Misschien zijn er werkvormen die je beter passen. Val niet te vaak in herhaling bij je taken. Denk niet om tijd te besparen: ik doe dit jaar weer hetzelfde, dat scheelt voorbereiding. Probeer toch iets nieuws te vinden om je tanden in te zetten. Zo blijf je vakbekwaam.”

Hoe zorg je goed voor jouw vitaliteit en gezondheid? “In mijn boek staat het model ‘Eigen regie op gezondheid’. Daarin staat wat je kunt doen om met plezier aan het werk te blijven en met welk gedrag je je gezondheid bevordert. Dan houd je grip op je vitaliteit op de lange termijn. Je mag ook rekenen op bepaalde steun en faciliteiten vanuit school. Bespreek goed wat jullie van elkaar verwachten. Misschien heb je behoefte aan training of begeleiding als je een taak erbij krijgt. Het creëren van een veilige cultuur waarin je kunt vragen wat je nodig hebt, hoort ook bij vitaliteit.”

Heeft u een tip om met de hectiek van alledag om te gaan? “Het belangrijkste is: omarm het. Zie het niet als iets naars. Elke dag is weer anders! Pak ook je pauzemomenten én beweeg genoeg op een dag. Daarnaast: denk na over dingen waar je beter in wilt worden. Schrijf die op als concrete, positieve doelen voor jezelf. Werk er in kleine stappen aan. Dat gevoel van regie over je leven en je werk geeft je zekerheid en houvast bij drukte.”

Een starter en een doorgewinterde leerkracht over balans houden

Je grenzen aangeven en stress hanteren. Dat blijft uitdagend in het onderwijs. Een startende en een ervaren collega van 't Venne vertellen hoe zij dit doen. Wat zijn hún ervaringen met balans houden? Zijn er verschillen of toch vooral overeenkomsten in hoe deze collega's werkdruk en stress ervaren?

Zoë Duivenvoorden staat aan het begin van haar onderwijs carrière. Ze werkt als onderwijsassistent én volgt de flexibele deeltijd-pabo in Leiden. Eerder was Zoë hockeyer op topsportniveau. Ze heeft toen ervaren hoe het mis kan gaan als je langdurig te veel van jezelf vraagt.

"Ik was gewend altijd meer dan 100% te geven en kende mijn grenzen niet. Naast hockey studeerde ik fysio-

therapie. Tijdens een stage werd het me te veel. Ik verloor het plezier en ging verder op de automatische piloot. 'Mogen' was veranderd in 'moeten'. Ik miste de intrinsieke motivatie, maar wilde mijn studie graag afmaken. Tijdens de zomervakantie stortte ik in."

Luisteren naar mezelf

"Ik heb negen maanden niks kunnen doen. Een psycholoog leerde me te luisteren naar mezelf. Wanneer is het goed genoeg? Wat vind ik leuk? Actief bezig zijn past bij mij, maar grenzen zijn ook oké. Ik kreeg altijd energie van jeugdtraining geven.

Dus daar wilde ik iets mee. Nu combineer ik de pabo met het werken op 't Venne. Ik ben weer blij."

Een kwestie van gewenning

"School is voor mij een hectische omgeving. Er is zoveel geluid. Kinderen staan de hele dag 'aan'. Maar het is ook een kwestie van gewenning. Inmiddels kan ik me vaak afsluiten voor de drukte. En ik kan terecht bij mijn collega's als er iets is. Dat is ontzettend fijn hier."

Tóch in beweging

"Na een vermoeiende werkdag ontspan ik door tóch te bewegen. Daarna voel ik me lekker voldaan. Dan kijk ik bijvoorbeeld nog een film, maak sieraden of drink een theetje met mijn moeder. Ik luister goed naar mezelf en voel waar ik op dat moment behoefte aan heb."

DE TIP VAN ZOË:

"Nee is ook oké!"

"Soms gaat iets gewoon niet. Als ik bij een vraag denk: Eigenlijk niet..., dan kan ik het beter niet doen. Omdat ik er geen rust of tijd voor heb. 'Nee is ook oké', is dan een goede hulpzin. Daarmee stel ik mezelf als het ware gerust: het is goed dat je nu voor jezelf kiest en een stapje terugneemt."

Leerkracht Berend van Dijk werkt al twintig jaar op 't Venne. Daarvoor was hij onder meer accountmanager voor Nutricia. Inmiddels is Berend een ervaren rot in het onderwijs. Momenteel werkt hij extra vanwege een zwangerschapsverlof: vier dagen, verdeeld over drie groepen.

"Ik ben 'bovenbouwer' met jarenlange ervaring in de verwijzingen naar het vo. Door teamwerk is het combineren van twee groepen 8 voor mij goed

te doen. Wie een toets voorbereidt, kopieert die meteen voor beide klassen – we bemannen die twee groepen als leerkrachten echt samen. En mijn lesvoorbereidingen zijn gelijk voor allebei de groepen. In groep 4 val ik echt een dag in."

DE TIP VAN BEREND:

*“Doe
wat je
leuk vindt”*

“Natuurlijk zijn er dingen die ‘moeten’. Als leerkracht ben je nu eenmaal verantwoordelijk voor je groep. Maar kies daarnaast voor taken waar jouw hart sneller van gaat kloppen. Als je doet wat bij jôu past, werk je veel makkelijker.”

Persoonlijke interesse

“We werken veel met eigenaarschap. Ik ben naast groep 8 verantwoordelijk voor een stukje EDI. Uit persoonlijke interesse heb ik daar cursussen voor gevolgd. En het was een speerpunt op ‘t Venne. Ook in coaching volgde ik scholing. Nu doe ik groepsbezoeken in het kader van EDI. Vroeger ‘moest’ je weleens Sinterklaas of Kerst doen, terwijl ik daar niks mee had. Nu kan ik collega’s coachen, veel leuker!”

Gedeelde verantwoordelijkheid, gelijke werkdruk

“De professionele cultuur op school is veranderd. De directeur bepaalt nog steeds de koers, maar we dragen de verantwoordelijkheid meer als team. We hebben tegenwoordig een taal-, reken- en gedragsspecialist. Omdat je daarbij vanuit intrinsieke motivatie kunt werken, ervaar ik de werkdruk ongeveer hetzelfde als twintig jaar geleden. Maar het werk is meer geprofessionaliseerd.”

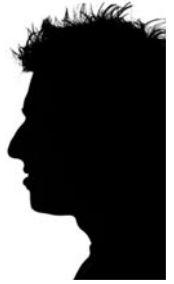
Ruimte creëren

“Alles bij elkaar is het toch stiekem heel veel. Soms moet je nee durven zeggen om de balans voor jezelf in orde te houden. Wij gebruiken daarbij: ‘wil wel, kan niet, moet even anders’.

Zo zijn de verwijzingen en de musical in groep 8 piekmomenten. Vanuit ervaring weet ik inmiddels dat je andere dingen dan even op een lager pitje moet zetten. Zo creëer je ruimte voor jezelf.”

Balans

Zie ze spelen, experimenteren... Blokje erbij, eentje eraf. Halve erbij en ja, balans! In elke onderbouwgroep zijn ze te vinden, de balansweegschalen. Als je het ene bakje vult, moet je ook iets met dat andere. Je kunt het natuurlijk ook niet doen, met als gevolg: disbalans. Het luistert heel nauw. Het is niet eenvoudig om iets in balans te krijgen, maar het is nog moeilijker om die balans te houden.

Zoals een kleuter blij is als het naaldje van de weegschaal precies in het midden staat, zo voelen wij ons ook content als onze innerlijke balans fijn afgesteld is. Ik hoor jullie nu denken: “Kees, kom op, dit klinkt wel wat zweverig.” Oké, mee eens.

Maar ik zie ze vaak lopen door mijn school: collega’s bij wie de balans even is doorgeschoten of collega’s bij wie de balans zo goed is dat er nog wel een blokje (werk) bij kan. Die laatste groep zijn de balansjes die vrolijk het schoolgebouw binnenkomen en voor de klok van 8.00 uur gelijk een kopje koffie nemen. Lekker lesgeven, nog even wat naverken, om vervolgens met een glimlach de school weer uit te lopen.

In de pauze klinken verhalen over hoe lekker ze gesport hebben gisteravond en wat ze in het weekend gaan doen. Ze nodigen je graag uit voor een optreden met hun toneelgezelschap.

Ik reken mijzelf tot de eerste groep. Ik neem te graag veel hooi op mijn vork op school. Thuisgekomen ben ik vaak nog te druk of te moe om iets anders te ondernemen.

Het gevoel van balans is dan ver te zoeken. Gelukkig vond ik de oplossing: wandelen. Sinds kort wandel ik de dag ‘eruit’.

Dus mocht je me een keer zien lopen, me vrolijk groeten en toch geen reactie krijgen, weet dan dat ik even aan het ‘balansen’ ben. Ik heb er zelfs een leuke leus voor bedacht: “Holladiee, balans maar mee!”

Ik wens jullie een gebalanceerd jaar!

*Met vriendelijke groet,
Kees Kloost*

MOOIE
PLANNEN
VERSUS
DE HECTIEK
VAN ALLEDAG

'JUIST ALS HET HEEL DRUK IS,
MOET JE ÉVEN
MET DE VOETEN OP TAFEL!'

Het strategisch beleidsplan. Het schoolplan. Het jaarplan. Schema's voor methoden en lessen. Er is houvast genoeg om te werken aan heldere doelen. Daarnaast is er de waan van de dag. De realiteit haalt die mooie plannen vaak weer in, zeker in het hectische onderwijs. Hoe ga je daarmee om? Wat doe wel en wat niet? Hans Ettema, directeur van Jong Geleerd, en Martine Struijke, leerkracht groep 5 op De Franciscus, houden het hoofd koel!

Hans houdt zich zo goed mogelijk aan alle plannen, omdat die met het hele team zijn gemaakt. "Maar in de hectiek van alledag wordt er toch heel veel tussendoor gefietst, waardoor collega's veel op hun bordje krijgen. Terwijl we willen dat zij zich kunnen concentreren op het primaire proces: het lesgeven. Een voorbeeld? We zitten met een enorme programmadruck, die we willen verlichten. Tegelijkertijd komt daar Plan C om de hoek kijken: onze manier van het anders organiseren van onderwijs om het lerarentekort op te vangen. Daarover hebben we in ons schoolplan weinig geschreven. Toch moeten we daarmee verder. Dat vraagt allemaal heel veel tijd. En die tijd is schaars..."

Competenties benutten

Als leidinggevende probeert Hans te bufferen: focus houden en randzaken weghouden bij het team. "Je kunt een school leiden door te kijken naar wat de school nodig heeft en de mensen zich daaraan te laten aanpassen. Ik doe het andersom. Ik kijk wat ik in huis heb en pas daar de schoolontwikkeling op aan, samen met mijn MT. We proberen collega's zo veel mogelijk in hun kracht te zetten, om ieders competenties en talenten te benutten. Al hangt het natuurlijk ook af van de fase waarin een school zit. Soms vragen urgente zaken om een andere aanpak", benadrukt Hans.

"En hard werken is niet per se het probleem, daar kun je ook energie van krijgen. Maar je moet oppassen dat het enthousiasme of plezier niet weglekt door hoge werkdruk. Daarom blijf ik zoeken naar balans tussen belasting en belastbaarheid. Ik bedenk constant: wat mag ik verwachten van een collega en wat niet?"

Met de voeten op tafel

Hans geeft collega's het liefst 'trage tijd'. "Lege tijd, zonder druk. Dat heb ik zelf ook nodig. Juist als het heel druk is, moet je even met de voeten op tafel. Op die momenten kom je vaak op de beste ideeën. Dat zijn onderwijsmensen niet gewend. De NPO-gelden heb ik ingezet om collega's meer ontwikkeltijd te geven. Met leerkrachtondersteuners en onderwijsassistenten heb ik mensen dagdelen uitgeroosterd zodat ze in alle rust hun lessen kunnen voorbereiden, kunnen evalueren, maatwerk voor leerlingen kunnen regelen. Nu die gelden verbruikt zijn, overbruggen we als bestuur dit jaar met eigen middelen. Hopelijk komt er volgend jaar weer geld vanuit de overheid beschikbaar. Collega's vonden die extra tijd erg prettig."

Verbinding opbouwen

Warm contact met collega's vindt Hans onmisbaar. "We hebben een gesprekscyclus, maar mijn ervaring is dat zo'n beoordelingsgesprek eerder afbreuk doet aan de verbinding die je met iemand wilt opbouwen dan dat het eraan bijdraagt. Liever loop ik spontaan een klas binnen om te horen hoe het met iemand gaat. En er moet tijd zijn om de behoeften van collega's ook te borgen." Dat staat natuurlijk in contrast met het lerarentekort, maar ook hiervoor zijn oplossingen te bedenken, zegt Hans. "We moeten goed rekening houden met 'erkende ongelijkheid': we hebben dertig collega's en iedereen is anders. Niet iedereen omarmt verandering, maar er zijn ook mensen die voorop lopen bij nieuwe plannen. Ook dan kijk ik naar talenten, zodat collega's vooral positieve uitdaging ervaren. En iedereen begrijpt dat je soms concessies moet doen. Als iemand aangeeft dat hij of zij ergens niet

achterstaat, dan praten we daar met elkaar over. Er is ruimte voor goede argumenten. En vanuit die vertrouwelijke sfeer, vanuit de verbinding met elkaar, bouw je als school echt iets op. Dan zijn we er ook voor elkaar bij drukte of bij problemen.”

Bedenktime

Een tip van Hans wanneer je je overspoeld voelt door de hectiek: onthoud dat je niet overal meteen een antwoord op hoeft te hebben. “Vraag bedenktijd en creëer een moment voor jezelf, of met collega’s, om in alle rust na te denken. Leg die voeten weer

op tafel. Ouders en andere collega’s begrijpen dat. En schakel hulp in als jij niet de expert op dat gebied bent, ook als je je bezwaard voelt om iemand ermee lastig te vallen. Je leert van en met elkaar, je hoeft niet alles zelf te weten. Het onderwijs is complex geworden. We proberen zo goed mogelijk en ook passend onderwijs te bieden. Dat vraagt veel van het kennisniveau van collega’s. Dat is weleens lastig.”

Little House on the Prairie

Hans geeft tot slot een mooie tip om energie en voldoening uit je werk te halen. “Vroeger keken we naar *Little House on the Prairie*, een tv-serie uit de jaren zeventig over het boerenleven op het Amerikaanse platteland rond 1900.

Juf Eva Beadle stond voor de klas in een klein dorpsschooltje. Dat is vergeleken met onze school het andere eind van het spectrum. Zij gaf hartstikke goed les aan vijftien kinderen van 4 tot 16 jaar. Dat ging zo goed omdat zij precies wist wie haar leerlingen waren. Ze wist waar ze goed in waren, wat er thuis speelde – ze hadden een heel sterke band. Ik denk dat wij ervoor moeten zorgen dat we onze leerlingen ook voorop zetten, dat we precies weten wie ze zijn. Dat is veel belangrijker dan zoveel maatschappelijke onderwerpen die er op ons bordje bij komen. Het begint met het opbouwen van een goede relatie met elkaar. Want Eva Beadle had geen gedragspecialist, geen IB’er, geen onderwijs-assistent, geen RT’er, geen schoolleider, geen teamleider, noem maar op. In de huidige tijd

zitten we aan de andere kant van het spectrum en soms vraag ik me af of we dingen niet onnodig ingewikkeld maken.

Er bestaat ook een moderne variant van dit voorbeeld: *Être et avoir* uit 2002. Een documentaire over een Franse plattelandsschool in een afgelegen dorpje. Daar verliep het onderwijs ook heel harmonisch, heel organisch, omdat de leerkracht wist wat alle kinderen nodig hadden. Het is echt heel knap wanneer je zo’n leerkracht bent. Daar kun je veel voldoening uit halen. Het zou dus mooi zijn wanneer we het blijven volhouden om, ondanks alle drukte, goede relaties op te bouwen met onze leerlingen en het werk vanuit ons hart te doen!”

Martine Struijke is leerkracht van groep 5 op De Franciscus. Met 25 jaar ervaring als professional op de teller laat ze zich in haar werk niet snel van de wijs brengen.

“Na al die tijd heb ik niet zo’n last van drukte of stress in m’n werk. Ik zorg dat ik op tijd begin en dat ik mijn lessen goed voorbereid. Dan heb ik de rust om de drukte van de dag over me heen te laten komen en erop te anticiperen. Ik merkte vroeger wel dat ik mezelf voorbijliep. Die druk kan ik nu loslaten. Een goede voorbereiding helpt daarbij. Onze rapporten zijn mappen met portfolio’s waarin veel werk verzameld wordt. Ik leg die mappen op tijd klaar en werk er tussendoor aan. Zo verdeel ik het werk in kleine beetjes.”

Collegialiteit

“We werken met de leerdoelen uit Snappet en uit enkele methoden. Dat geeft houvast voor een heel jaar, maar ik wijk daar ook vanaf. Dan bedenk ik zelf een variatie bij een leerdoel, bijvoorbeeld met bewegend leren of een buitenles. We hebben ook minder last van hectiek omdat we als team heel bewust kiezen wat we wel en niet doen. Onze school blinkt uit in collegialiteit en behulpzaamheid. Als iets niet lukt, staan er zo twee collega’s klaar om je te helpen. Dat doe ik andersom ook. Onze directeur luistert ook goed naar ons en geeft autonomie. Dat geeft vertrouwen.”

“Wij hebben het mooiste beroep van de wereld! Ja, toch?”

Oplossingsgerichte gesprekken

“Wat mij wel druk kan geven, is iemand een nare boodschap brengen. De trein van boos naar middel, samenwerken onder spanning is een methode om oplossingsgerichte gesprekken te voeren. Die heeft mij hierbij geholpen. Je leert je minder persoonlijk aangevallen te voelen. Je bekijkt de situatie vanuit een ander perspectief, omdat je emoties van de ander beter kunt duiden. Gesprekken worden professioneler.”

Rust en veiligheid

“Als je in de hectiek twijfelt over wat je prioriteit moet geven, vraag ik me op zo’n moment altijd af: wat is belangrijk voor het kind of de groep? Is het voor iedereen veilig als ik iets in deze volgorde aanpak? Want ik vind rust en veiligheid in de groep heel belangrijk. Soms kies ik er bewust voor om iemand even te parkeren. Bijvoorbeeld ontevreden ouders die mij een vervelend bericht sturen. Daar heb ik inmiddels het zelfvertrouwen wel voor. Op een gegeven moment heb je alles wel een keer meegemaakt.”

Warme relatie

“Het allerbelangrijkste voor plezier in je werk: een warme relatie met de kinderen! Daar heb je het hele jaar profijt van. Zie en hoor de leerlingen echt, maak tijd om zomaar wat te kletsen. Creëer een complimenterend klimaat, waarin jij als leerkracht maar ook de kinderen zichzelf en elkaar complimenten geven. Ik ben ‘zacht’, geef kinderen bijna nooit straf. Iedereen maakt wel eens een fout en dan praten we daarover. Goed contact met ouders is essentieel bij die warme band.”

MARTINES TIPS VOOR MEER WERKPLEZIER:

- Bereid je goed voor, begin op tijd.
- Plan vooruit.
- Durf hulp te vragen.
- Durf het aan te kaarten tijdens een vergadering als je iets niet ziet zitten.
- Durf nee te zeggen en iets of iemand te parkeren, ook een ouder die je onverwacht aanklampt.
- Schuif niets voor je uit.
- Maak lijstjes met taken. Zo blijft het werk behapbaar en houd je overzicht.

“En: zorg dat je iedere dag lacht! Wij hebben toch het mooiste beroep van de wereld? Dat vind ik echt. Ik moet iedere dag lachen om alles wat er gebeurt. Kinderen zeggen en doen hilarische dingen, er is altijd reuring. Ik bekijk mijn werk van de zonnige kant. En daar haal ik energie uit!”

Snapshots

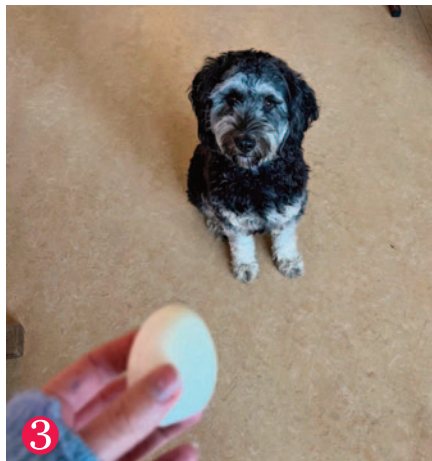
1 't Venne – Om balans te houden tussen hard werken en ontspanning, spelen we in de pauze regelmatig een potje kaarten. Een heuse hartjagencompetitie, boeren bridge of eenendertigen, heel gezellig!

2 Opmaat – We genoten van een heerlijke pannenkoekenlunch tijdens onze studiedag. Tijdens het teamuitje erna deden we Expeditie Robinson-spelletjes.

3 Theresiaschool – Als je als schoolhond aanwezig bent op de dag dat de kinderen in groep 3 de 'ei' leren, heb je wel echt mazzel...

4 De Franciscus – Collega in opleiding Linda de Fouw kwam als heks de kleuterklas binnen! Ze verzorgde een activiteit bij het Vier Keer Wijzer-thema 'sprookjes'. Als onderdeel van fonemisch bewustzijn oefenden de heks en de kinderen allerlei klanken. Een fantastisch moment: 100% betrokkenheid, plezier en lesdoel behaald!

5 Theresiaschool – We leren de 'eu' van neus!

Een eerlijke verdeling van de taken zónder Cupella

Een wandeling door de gang van een willekeurige school van Stichting Jong Leren geeft niet de indruk dat er wordt gelanterfant. Het tegenovergestelde is wel zichtbaar: hardwerkende medewerkers die werktijd zo efficiënt mogelijk invullen. Om de taken onder het personeel te verdelen, gebruiken directeuren al jaren het softwareprogramma Cupella. Past dat systeem nog wel bij de huidige tijd van het vergroten van eigenaarschap en betrokkenheid? Jeannette Kemp, directeur van de St. Theresiaschool in Bloemendaal, werkt niet langer met Cupella en is daar heel tevreden mee.

Het team van de St. Theresiaschool bestaat uit 19 leerkrachten, 2 stagiaires, 2 leraar-ondersteuners en 1 schoolhond. De leerkrachten voor de groep hebben een gevarieerd aantal dienstjaren in het onderwijs. Binnen het team is er meestal een mooie balans tussen werkdruk en werkplezier. Jeannette heeft het als directeur best druk, omdat ze veel ballen tegelijk hoog moet houden. Het is fijn dat haar team meedenkt en meezoekt naar mogelijkheden om taken gedaan te krijgen. Prioriteiten stellen en nee zeggen tegen werkzaamheden horen daar zeker bij.

Naar eigen interesse

Veel Jong Leren-scholen gebruiken Cupella om het werk goed te organiseren. Jeannette heeft, net als sommige andere directeuren binnen de stichting, gekozen voor een andere manier om de taken te verdelen.

Jeannette: "In juni 2023 heeft ons team het jaarplan geëvalueerd en afgesproken welke werkgroepen er schooljaar 2023-2024 zijn. Alle medewerkers konden zich vervolgens al naar gelang hun eigen interesse inschrijven voor een werkgroep. Dat waren bijvoorbeeld

Plusaanbod, Kindgesprekken/Eigenaarschap, Talentmiddag/Techniek, Gezonde school/Implementatie Kriebels en Anders organiseren. Alle medewerkers nemen deel aan een werkgroep. Elke werkgroep organiseert bijeenkomsten en doet tijdens het teamoverleg verslag van de voortgang. Sommige werkgroepen vragen veel tijd en om die tijd te faciliteren krijgen leerkrachten ambulante tijd. Naast deze werkgroepen blijft er nog werk over. Denk hierbij aan activiteiten rondom Pasen, Kerstmis of de Kinderboekenweek. Hiervoor schakelen we onze oudervereniging in."

Trots

Jeannette vervolgt: "De kracht zit hem in het verdelen van taken naar ieders persoonlijke interesse en kwaliteiten. Eigenlijk is er nog nooit een probleem geweest met de invulling. Sterker nog: als een taak niet geliefd is, is het de vraag of we die taak wel moeten uitvoeren." Over de vraag waar Jeannette het meest trots op is, hoeft ze niet lang na te denken: "Op de openheid en veiligheid in het team en de bereidheid van alle collega's om het met elkaar te doen. Cupella geeft onnodig veel administratieve last en een valse voorstelling van een eerlijke verdeling van de uren. We hebben als afspraak: we doen gewoon ons werk en als je het idee hebt dat jij meer doet dan een ander, het te druk hebt of er nog wel iets bij kan doen, dan praten we daar met elkaar over. Zo ligt het eigenaarschap bij het team, net zoals we dat de kinderen proberen te leren."

“De kracht zit hem in het verdelen van taken naar ieders persoonlijke interesse en kwaliteiten”

Dit biedt Jong Leren om de vitaliteit van ons personeel te versterken!

Onze strategische beleidsagenda is gebaseerd op onze visie op ‘Leren, Werken en Leven’. Niet alleen voor onze leerlingen, maar ook voor onze collega’s. En daarmee geven we meteen het belang aan van het begrip vitaliteit. Want vitaliteit gaat, net als duurzame inzetbaarheid, over de mate waarin een medewerker nu en in de toekomst fit, energiek en met plezier aan het werk kan blijven. Daarvoor zijn motivatie, ontspanning, voldoende beweging en gezond eten en drinken belangrijk. Net als een goede werk-privébalans.

Jong Leren biedt verschillende instrumenten om bij te dragen aan je vitaliteit. Via FiscFree kun je met belastingvoordeel sporten. Naast fitness biedt FiscFree nog veel meer op het gebied van bewegen en ontspannen. Bijvoorbeeld Mom in balance: dit zijn outdoortrainingen voor zwangeren en (jonge) moeders, gericht op fysieke en mentale veerkracht. Er worden ook lessen bij yoga- en pilatesstudio’s aangeboden – neem dus eens een kijkje!

Nieuw: onze Huisacademie

Ook in de waarderende gesprekscyclus is aandacht voor ontwikkeling en werkplezier. Jezelf blijven ontwikkelen, draagt bij aan je welzijn en past mooi bij onze pijlers ‘Wij geven ruimte, wij dagen uit en wij leren samen’.

Op Scholingsplein vind je vooral vakinhoudelijke trainingen en leergangen. En op dit moment zijn we bezig met de ontwikkeling van een eigen Huisacademie: een online leerplatform met een groot aanbod van (korte) e-learnings, podcasts en trainingen. Naast het vakinhoudelijke gedeelte is er ook aanbod voor ontspanning, beweging en het ontwikkelen van muzikaal en creatief talent.

Op het moment dat we dit schrijven is het aanbod nog niet concreet, maar denk bijvoorbeeld aan muzikles, creatieve workshops, mindfulness en workshops gericht op je persoonlijke ontwikkeling. Beweging en creatieve of muzikale activiteiten hebben een positief effect op de energiebalans en op die manier hoopt Jong Leren bij te kunnen dragen aan de vitaliteit van haar medewerkers.

Dé plek waar je moet zijn voor kennis, ontwikkelingen, inspiratie en persoonlijke groei!

Loopbaancoaching

Als je merkt dat je uit balans raakt, trek dan op tijd aan de bel. Ellen de Gelder is al jaren als verzuimcoach verbonden aan Jong Leren. Een gesprek met Ellen hoeft niet gekoppeld te zijn aan ziekteverzuim en mag je ook zelf aanvragen. Je kunt dan preventief met Ellen in gesprek. Via BeBalanced bieden we ook loopbaancoaching aan. Je kunt hier terecht met vragen over je eigen ontwikkeling en je loopbaanperspectief. Zoals: ga ik wel of niet een opleiding volgen? Zit ik nog wel op de goede plek en wat zijn mijn kwaliteiten? Voor zowel een gesprek met Ellen als een traject bij BeBalanced kun je Tineke Puts van P&O mailen (tineke.puts@jl.nu).

Hoe 'izzie'? Hoe 'bizzie' ben jij? En waar laad jij van op?

Femke van de Rotten, leerkracht groep 5 en lees- en taalspecialist, IKC Triade:

"Ik werk fulltime. De helft van de tijd ben ik ambulante, verder sta ik voor de klas.

Ik ben lees- en taalspecialist, begeleid startende leerkrachten en zit in de werkgroep 'methodekeuze' van Jong Leren.

Ik heb genoeg tijd voor mijn taken. Voorheen was ik onrustig: wat wil ik in het onderwijs? Ik volgde ook de opleiding tot IB'er. Daarmee deed ik enige ervaring op, maar die rol paste me minder goed.

De opgedane kennis gebruik ik wel. Nu ben ik in balans.

Hoe ik ontspan? Ik heb een heel lieve man en we ondernemen veel leuke dingen. We hebben onder andere een paard. Dat kost veel tijd, maar geeft ook ontspanning en zorgt voor een dagelijks buitenmoment.

Ten slotte lees ik in mijn vrije tijd graag een goed boek."

Monique Heijen, leerkracht-ondersteuner, De Reiger:

"Ik houd niet zo van het woord 'druk'. Ik doe aan tai-chi, wandel en ontmoet vriendinnen. Om het weekend ben ik bij mijn vriend op Texel. We bezoeken onze kinderen en ik lees graag. Heb ik het dan druk? Ik zie het vooral als een verrijking en kan de ballen goed omhooghouden. Volgens mij ben ik aardig in balans.

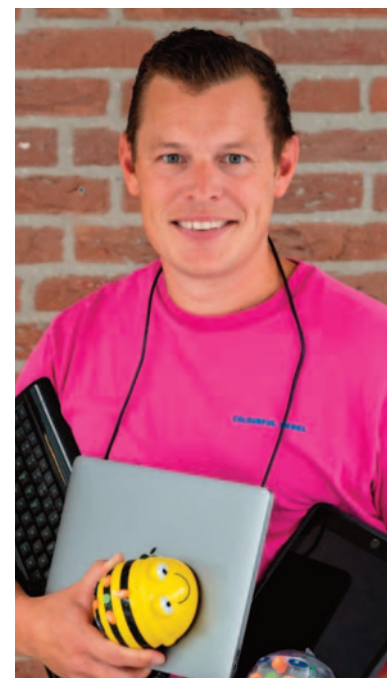
Momenteel werk ik fulltime. Ik was onderwijsassistent, ben nu leerkracht-ondersteuner en sta op woensdag zelfstandig voor groep 5.

Tijdens mijn opleiding vond ik het wél druk. Mijn ouders zijn op leeftijd, mijn dochter woonde weer een tijdje bij mij met haar hond. Die liet ik graag uit. Dat mis ik eigenlijk een beetje. Als iemand zegt dat hij het zo druk heeft, denk ik weleens: ik ervaar dat zelf toch anders."

Roy Schaij, ICT-specialist voor Jong Leren en leerkracht groep 7/8, 10&Meer

"Mijn werkweek is gevarieerd. Ik werk bijna fulltime en doe veel op ICT-gebied.

Met mijn collega Jitske geef ik lessen vanuit het project computational thinking. Dat doen we op alle scholen van Jong

Leren, voor groep 1 t/m 8.

Ik ondersteun drie scholen bij ICT en ik zit in de ICT-stuurgroep. Eén dag per week sta ik voor de klas bij 10&Meer.

In mijn vrije tijd ben ik met mijn fantastische gezin. Dan ben ik óók actief: kamperen, skiën, varen op de Westeinderplassen – schaatsen, tennissen. Ik speel gitaar in de kerk. Daar hebben we nu een tijdelijke escape-room georganiseerd.

Bij mij zit 48 uur in een dag! Genieten van de mensen om je heen, die genieten van wat jij doet, geeft nieuwe energie. Ik heb het soms druk, maar ervaar dat nooit als werkdruk."

Hoe werk je aan professionalisering in tijden van personeelstekorten?

Door Alma Pereboom

Het primair onderwijs speelt een cruciale rol in de vorming van jonge geesten en dus in de toekomst van onze samenleving – dat is logisch en dat maakt ons vak ook zo mooi. Om kwalitatief hoogwaardig onderwijs te kunnen bieden, is het dus heel belangrijk dat je je als leerkracht of ondersteuner continu blijft professionaliseren. Maar... steeds vaker blijkt tijd vrijmaken voor professionalisering een behoorlijke uitdaging te zijn.

Professionalisering gaat verder dan het vergroten van kennis en vaardigheden. Uit verschillende onderzoeken blijkt bijvoorbeeld dat goed opgeleide leerkrachten beter in staat zijn om effectieve lesmethoden te hanteren, individuele leerbehoeften te herkennen en zodoende de leerresultaten te verbeteren. De extra motivatie die leerkrachten hierdoor ervaren, heeft weer een positieve invloed op de leeromgeving en het leerproces en op de beleving van werkgeluk en autonomie.

Andere invalshoeken

Al deze opbrengsten worden nog weleens vergeten wanneer een school kampt met een tekort in de bezetting. In de praktijk gaat het draaien van de groep vaak vóór en dat is zeer prijzenswaardig. Maar: als de focus te lang op alleen lesgeven ligt, wordt het cirkeltje van leerkrachten steeds kleiner. Ze kunnen weinig afstand nemen om eens vanuit een andere invalshoek te kijken naar bepaald gedrag, de groepsdynamiek of de manier van leren van dat ene kind. Een keer over de schutting kijken kost wat tijd – maar levert vaak inzichten op die veel tijd kunnen opleveren.

Een kwestie van gunnen

Nieuwe dingen leren is jezelf vóóden. Doe je dat niet meer, dan ga je te veel op je reserves werken en verlies je uiteindelijk het plezier in je werk. Juist door even uit je routine te stappen, doe je nieuwe ideeën en energie op. Daarna lukt het je vaak beter om met een frisse blik en vanuit een andere hoek te kijken naar uitdagingen die voor je liggen. Het is niet zelden een kwestie van jezelf deze ontwikkeling gunnen; tijd besteden aan professionalisering opent echt nieuwe luikjes waardoor je werk je meer energie oplevert.

Huisacademie

Er zijn tegenwoordig steeds meer flexibele vormen van leren die goed te combineren zijn met je werk en je privéleven. Een goede ontwikkeling. Online cursussen, webinars, filmpjes, podcasts en digitale artikelen vormen een groot aandeel in onze nieuwe Huisacademie. Ze bieden een snel antwoord op inhoudelijke vragen. Maar wil je juist even afstand nemen en praktische inzichten en ervaringen delen met collega's, gun jezelf dan een live training en bespreek die mogelijkheden met je directeur.

Justine van Anholt, leerkracht groep 1/2 bij
“Mijn grootste wens is een

“Als kind vond ik lezen al fantastisch. Mijn broers, zus en ouders lazen me regelmatig voor. Bijna dagelijks was ik te vinden in de bibliotheek aan het einde van onze straat. Destijds waren *De gebroeders Leeuwenhart* van Astrid Lindgren en *Matilda* van Roald Dahl mijn favorieten. Ik houd van alle boeken die je fantasie prikkelen, zoals de boeken over Harry Potter.

'Hé Pauw, kom bij mij eten, man.
Ik heb een kleurenpracht voor jou
van bessen rood en bessen blauw.
En schalen vol met goudgeel graan,
dus beste Pauw, vooruit... komaan!'

'Nee Vos, ik heb geen trek vandaag.
Een andere keer, dan kom ik graag.'

Irene van Veen, leerkracht bij de Franciscus- school in de Haarlemmerliede

Zoals de meeste kinderen, tekende Irene als kind al graag. Ze tekende na en tekende zelf en voor haar werk kreeg ze altijd veel complimenten. Ze is zich blijven ontwikkelen als illustrator. "Ik vind het belangrijk dat kinderen plezier in tekenen hebben."

"Toen ik ouder werd, was er een periode dat ik minder tijd had om te tekenen. Vanaf het moment dat ik weer tijd kreeg, wilde ik van tekenen meer dan alleen een hobby maken", zegt Irene. "Ik ben bij LOI een illustratiecursus gaan volgen en merkte dat uit de lastige opdrachten verrassende tekeningen tevoorschijn kwamen. Ik kreeg hiervoor goede beoordelingen." Ook schrijft Irene verhaaltjes om daar illustraties bij te maken. Voor haar illustraties gebruikt ze verschillende materialen zoals inkt en krijt. Van de verhaaltjes en tekeningen samen maakt ze dan weer een boekje.

Klein en simpel houden

Irene vertelt verder: "Een kennis, die schrijver is, vond mijn tekeningen heel mooi en vroeg of ik zijn

boeken wilde illustreren. Geïllustreerde boeken maken namelijk een grotere kans bij uitgevers. Helaas zijn er nog geen boekjes uitgegeven." Irene vindt tekenen nog steeds een leuke bezigheid. Ze wordt er steeds beter in door het veel te doen en door haar illustratiecursus. Thuis heeft ze inmiddels een eigen ruimte, zodat ze niet steeds al haar tekenspullen hoeft op te ruimen. Op de vraag of zij ook veel met de kinderen uit haar groep tekent, antwoordt Irene: "Ik vind het vooral belangrijk dat kinderen plezier hebben in tekenen en dat ik ze kan laten zien dat het best gemakkelijk is. Door een simpel figuurtje te tekenen zoals een rondje en dat verder uit te breiden en te versieren, kan dat rondje ongemerkt een dier worden. Klein en simpel houden, dat is mijn uitgangspunt."

Opmaat eigen kinderboekenwinkel!"

Dit jaar geef ik les aan groep 1/2. We lezen elke dag voor en afgelopen maand hadden we 'Bij mij thuis' als thema vanwege de Kinderboekenweek. We hebben een bibliotheek ingericht om te oefenen hoe je een boek met een pasje bij de bieb kunt lenen. Ook heb ik uitgebreid aandacht besteed aan wat een boek is, waarom een boek een kaft heeft en wat je erop kunt vinden. En: hoe je met een boek omgaat en wie de teksten en de plaatjes verzorgt.

In de onderbouw lees ik graag *Het grote gekke voorleesboek* van Marianne Busser en Ron Schröder voor. Dan zit iedereen met grote ogen te luisteren! Je kunt mij niet blijer maken dan met het moment waarop kinderen niet willen dat je stopt met voorlezen. Mijn grootste wens is om een eigen kinderboekenwinkel te openen: een winkel waar schoolklassen langskomen om voorgelezen te worden, waar grote fauteuils staan waarin kinderen heerlijk zitten te lezen en waar kinderen, ouders en leerkrachten enthousiast worden om te gaan (voor)lezen."

Onderzoek naar betrokkenheid bij de Day a Week School

Scholen van Jong Leren werken samen met de Day a Week School (DWS). Op deze onderwijsvoorziening krijgen leerlingen met een sterk analytisch en creatief denkvermogen één dag per week les met ontwikkelingsgelijken. Ze krijgen een cognitief uitdagend onderwijsaanbod, gericht op vak-overstijgende vaardigheden. Een DWS-leerling heeft één dag per week een DWS-leerkracht en vier dagen per week een thuisleerkracht: de eigen leerkracht op school. Helaas lijkt er een scheiding tussen deze twee werelden te bestaan. De thuisleerkrachten beoordelen hun eigen betrokkenheid bij het onderwijs aan de DWS-leerlingen op een schaal van 1 tot 10 met een 5,25.

Uit onderzoek is gebleken dat een thuisleerkracht die interesse toont in de DWS-bezigheden en die betrokken is bij de ontwikkeling van de leerling op die dag, het academisch functioneren, het gevoel van welbevinden en verbondenheid en het academisch zelfbeeld van de DWS-leerling bevordert. Daarom wilde Jong Leren onderzoeken hoe de betrokkenheid van thuisleerkrachten bij DWS kan worden vergroot. Marieke Tio, studente pedagogiek, zocht het voor ons uit. Zij interviewde negen thuisleerkrachten en sprak met twaalf DWS-leerlingen van twee locaties. Ze bundelde haar bevindingen in een onderzoeksverslag, te lezen op Intranet.

Betere verbinding

Wat zijn haar conclusies? Thuisleerkrachten worden graag intensiever geïnformeerd over de ontwikkeling en persoonlijke leerdoelen van hun leerling, om daarmee de verbinding te leggen tussen DWS en de thuishoofschool. De nu gebruikte instrumenten om betrokkenheid te stimuleren – thuisvellen en groeirapporten – kunnen effectiever ingezet en benut worden.

De thuisvellen (een wekelijks document over de ondernomen activiteiten, voor ouders en thuisleerkrachten) worden gewaardeerd, maar deze informatie is globaal, veelomvattend en wordt door werkdruk wisselend gelezen. De groeirapporten worden via de leerling naar ouders meegegeven en komen lang niet altijd aan bij de thuisleerkracht. Een derde van de geïnterviewde leerkrachten vraagt de leerlingen altijd naar hun DWS-dag en merkt dat dit positief doorwerkt op de leerlingen. De leerlingen ervaren deze interesse echter weinig. Zij geven wel aan dat ze in de klas mogen vertellen, maar dat het er in de praktijk zelden van komt.

Aanbevelingen

Marieke schreef aanbevelingen die voor alle betrokken leerkrachten relevant zijn.

Voor de thuisleerkracht:

- Zorg dat de leerling zich gezien en gehoord voelt. Toon interesse. Vraag de leerling de volgende dag naar de ervaringen op de DWS-dag.
- Vraag actief bij ouders en leerlingen naar de DWS-groeirapporten en de ontwikkeling die de leerling doormaakt bij DWS.

Voor de DWS-leerkracht:

- Plan halfjaarlijks een kort (online) overdrachtsgesprek tussen DWS-leerkracht en thuisleerkracht.
- Deel per mail het DWS-groeirapport.
- Besteed in de startbijeenkomst voor ouders en leerkrachten aandacht aan het belang van betrokkenheid. Benadruk de positieve impact van hun interesse en betrokkenheid bij DWS op de ontwikkeling van het welbevinden, het zelfbeeld en de cognitieve prestaties van de leerlingen.

Heb jij een innovatief onderwijsconcept gespot? Werk je aan een futuristisch leermiddel voor in de klas, of deel je graag je onaardse visie op de toekomst van onderwijs met je collega's? Dan bieden we je hier ruimte. Mail je idee naar info@jl.nu.